

HET IMPRESSIONISME EN HET FAUVISME IN BELGIE. (Deel II)

IN DE TUIN - werk van Georges Morren uit 1906 (Olieverf 130 × 180 cm)

Dat veel Belgische kunstenaars sterk onder invloed gestaan hebben van het Franse impressionisme is zeker niet verwonderlijk. Wel integendeel. Deze kunstenaars van eigen bodem hebben er op bijzonder sterke wijze hun eigen invloed weten in te leggen. Dat is ongetwijfeld ook het geval met figuren zoals Georges Morren en Marcel Jefferys. Vooral Georges Morren was onvoorwaardelijk volgeling van Seurat en Signac. In zijn jonge jaren had Georges Morren verschillende bekende Parijse ateliers bezocht.

Misschien is het wel eerst eens belangrijk om te vertellen dat Georges Morren geboren werd te Ekeren in 1868, hij overleed in 1941 te Brussel.

In Parijs ontdekte hij het impressionisme en het neo impressionisme.

Rond de eeuwwisseling deelde Morren met Claus, wiens invloed hij toen naar verluidt onderging, een mateloze bewondering voor de meesters van het Frans impressionisme. Hij droomde ervan een nieuwe Monet te worden. «Een land-

schap van Monet trilt van leven als de natuur zelf. Zijn hooimijten zijn episch, zijn akkers zijn vruchtbaar», zo verklaarde Georges Morren in een interview over het impressionisme. Morren benadrukte wat hij het meest waardeerde in dat impressionisme: de sfeer van het immateriele, opgewekt door het licht. Hij voelde ook geen enkele verwantschap met die schilders van dikke verflagen en felle kleuren die men zo vaak in de gelederen van de Belgische schildersschool kon terugvinden.»

«De grootste vijanden van het impressionisme zijn zij die men gemeenlijk voor koloristen houdt: de hoogdravende schilders van een brede penseelstreek, van dikke verflagen, van grove contrasten, die, uitgekookt als ze zijn, aan de impressionisten precies datgene hebben ontleend dat het grote publiek en de invloedrijke kunstcritici behaagt. Dat soort lieden is noodlottig voor de glorie van het licht.»

Zijn liefde voor Frankrijk bracht Morren ertoe om zich in 1910 te vestigen; ge-

urende bijna 20 jaar woonde hij in Saint-Germain-en-Laye. Gedurende de zomermaanden vertoefde hij zoals zoveel impressionisten en later fauvisten, in Zuid-Frankrijk om daar de glinsteringen van het licht op de golven vast te leggen. bij La Libre Esthétique kon men regelmatig zijn havengezichten, zijn jonge vrouwen en zijn tuinen uit de Ile-de-France zien. Vergeleken met zijn doeken lijken de lichttrillingen van Emile Claus veel materiëler, haast zwaar. Paul Collin maakt Morren het verwijt dat zijn kunst alle zeggingskracht mist, maar niettemin vindt hij Morrens werk eerlijker dan dat van Claus. Hij voegt er aan toe dat «er bij Morren geen spoor is van de oppervlakkige weidsheid die de landschappen van Claus zo lyrisch en vreugdevol doen lijken. In die doeken van Morren vinden we niets van de zogenaamde Vlaamse bravoure; maar het is degelijk en solide werk en zijn doeken zullen die van zijn beroemde leermeester overleven», zo besluit de schrijver.

George Morren en Marcel Jefferys, evenals andere dungezaaide Belgische schil-

VROUW DIE HAAR HOED VASTSPELDT. (Pastel 60 x 47 cm)

Eveneens geschilderd door Georges Morren.

Het Prachtige boek: «HET IMPRESSIONISME EN HET FAUVISME in België» werd uitgegeven door het Mercatorfonds. Te verkrijgen in alle grote boekhandels.

ge, zij het op een uiterst intuïtieve wijze, het belangrijk picturale fenomeen begrepen: het is nodig, teneinde die lumineuze luchtigheid te bereiken waar de impressionisten zo naar streefden - en waar de Fransen van de jaren 1870 zo goed in slaagden, terwijl de Belgische, inheemse impressionisten zich er daarentegen geen rekenschap van wilden geven - om tussen de kleurentoetsen op de drager veel kleine stukjes wit te laten, niet met verf bedekt dus. De lichtgolvingen konden zodoende, door het lichter worden van de toonwaarden beter weergegeven worden. Had Ruskin al geen uitdrukking gegeven aan dit principe toen hij in zijn Elements of Drawing schreef: «Als men wil dat de kleur echt schittert, is het beter om in de tussenruimten wat wit te laten dan om die ruimten met een blekere tint van dezelfde kleur op te vullen. «Lichter maken, eerder te weinig dan teveel zeggen, om de dingen zowel duidelijker als doorzichtiger te maken, ook meer vergeestlijkt, dat was het geheim van het impressionisme, zo goed begrepen door Morren en Jeffreys.

Maar ook Lemmen en Degouve de Nuncques hadden het weldadige van een simpele lichte toets aangebracht op een oneffen doek, waarvan het wit de dik opgelegde verf vervangt hadden dit begrepen. De meesten van de Vlaamse school van toen hadden het evenwel niet gesnapt.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat men het oeuvre van Morren in het perspectief van het Franse impressionisme geplaatst heeft, en dat bovendien Camille Lemonnier, Franz Hellens, Paul Colin en Charles Bernard die allen over Morrens kunst geschreven, zijn bekoorlijke vrouwelijke naakten, gemodezlerd in blozende kleuren, met de vrouwen van Renoir vergeleken.

Over dat werk van Morren schreef ene Octave Maus: «Uitdrukking geven aan de objectieve werkelijkheid wordt vervangen door het ideaal van een optisch dichtwerk, helder en harmonieus, men wil ontroeren door middel van subjectieve indrukken gesuggereerd door het spel van het licht, wat de hoofdzak is geworden. In 1904 was Morren medestichter van de kring Vie et Lumière.

cw.

Bibliografie: Het impressionisme en het fauvisme in België.